

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่องผลการใช้นิทานและดนตรีเป็นสื่อประกอบการสอนสาระทัศนศิลป์ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสิวลี อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยมีขั้นตอนสรุปเรื่องต่าง ๆ ดังนี้ คือ

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1.1.1 เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน ก่อน และ หลังเรียน โดยใช้นิทานเป็นสื่อประกอบการสอนสาระทัศนศิลป์

1.1.2 เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน ก่อน และ หลังเรียน โดยใช้ดนตรีเป็นสื่อประกอบการสอนสาระทัศนศิลป์

1.1.3 เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนที่เรียนโดยการใช้นิทานเป็นสื่อ กับนักเรียนที่เรียนโดยใช้เสียงดนตรีเป็นสื่อประกอบการสอนสาระทัศนศิลป์

1.2 ตามมติฐานในการวิจัย

1.2.1 นักเรียนที่ได้เรียนสาระทัศนศิลป์โดยการใช้นิทานเป็นสื่อประกอบมีความคิดสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

1.2.2 นักเรียนที่ได้เรียนสาระทัศนศิลป์โดยใช้ดนตรีเป็นสื่อประกอบมีความคิดสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

1.2.3 ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนที่เรียนสาระทัศนศิลป์โดยใช้นิทานเป็นสื่อประกอบ แตกต่างกับนักเรียนที่เรียนโดยใช้ดนตรีเป็นสื่อประกอบ

1.3 วิธีการดำเนินการวิจัย

1.3.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสิวลี อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 4 ห้อง 80 คน

1.3.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสิวลี อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 40 คน การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับสลากมา 2 ห้องเรียน

1.3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีรายละเอียดดังนี้

1) เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้นิทานและดนตรีเป็นสื่อประกอบสาระทัศนศิลป์ จำนวน 16 แผน ใช้เวลาการสอน 16 ชั่วโมง

2) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์และแบบสังเกตพฤติกรรม

1.3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองโดยให้กระทำแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ก่อนทดลองและหลังทดลองและใช้แผนการสอนโดยมีสื่อนิทานและดนตรีประกอบการสอนพร้อมกับสังเกตพฤติกรรมนักเรียนระหว่างเรียน และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

1.3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1) วิเคราะห์ข้อมูล การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้นิทานและดนตรี เป็นสื่อประกอบการสอนสาระทัศนศิลป์ของนักเรียน โดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสถิติทดสอบค่าที (t -dependent)

2) วิเคราะห์ข้อมูล การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนโดยใช้นิทานและดนตรีเป็นสื่อประกอบการสอนสาระทัศนศิลป์โดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสถิติทดสอบค่าที (t -independent)

3) วิเคราะห์ข้อมูล ผลการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนระหว่างการเรียนสาระทัศนศิลป์เรื่องการวาดภาพระบายสี โดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.4 ผลการวิจัยข้อมูล

1.4.1 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดสร้างสรรค์ก่อนการเรียนกับหลังการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้นิทานเป็นสื่อประกอบ พบว่าคะแนนความคิดสร้างสรรค์หลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01

1.4.2 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดสร้างสรรค์ ก่อนการเรียนกับหลังการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ดนตรีเป็นสื่อประกอบ พบว่าคะแนนความคิดสร้างสรรค์หลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01

1.4.3 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนที่ได้รับการเรียนโดยใช้นิทานเป็นสื่อประกอบสูงกว่านักเรียนกลุ่มที่ใช้ดนตรีเป็นสื่อประกอบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01

2. อภิปรายผล

2.1 การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนกลุ่มที่ใช้นิทานเป็นสื่อประกอบก่อนและหลังเรียน

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานว่านักเรียนที่ได้รับการสอนสาระทัศนศิลป์ โดยใช้นิทานเป็นสื่อประกอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีความคิดสร้างสรรค์หลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนและเมื่อนำนิทานไปทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง 20 คน 8 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที พบว่าคะแนนความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนหลังการเรียนสูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าความคิดสร้างสรรค์สามารถพัฒนาให้สูงขึ้นได้ด้วยการสอนที่ใช้สื่อ นิทานโดยให้เด็กแสดงออกอย่างอิสระ ซึ่งสอดคล้องกับ (จงใจ ขจรศิลป์ 2532:64) ที่ศึกษาเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์และสรุปผลการศึกษาไว้สอดคล้องกันว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถที่มีอยู่ในตัวบุคคลในระดับที่แตกต่างกัน สามารถพัฒนาให้สูงขึ้นได้โดยจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกระตุ้นให้เด็กแสดงออกอย่างอิสระ ผลงานแปลกใหม่ไม่ซ้ำแบบใครอาจอยู่ในรูปของกระบวนการคิดหรือในรูปของผลผลิตและถ้าได้รับความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องอย่างจริงจัง ในการจัดประสบการณ์ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้กับเด็กก็จะช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ได้มากยิ่งขึ้น ในด้านของพฤติกรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างการสอนที่ใช้นิทาน พบว่ากิจกรรมการเรียนที่นักเรียนชอบมากเป็นอันดับ 1 คือ การฟังนิทานที่ครูเล่าซึ่ง

สอดคล้องกับ (ล้วน เลิศอาวาส 2542:6) ที่กล่าวว่านิทานเป็นสิ่งที่เด็กพอใจฟังที่สุด การฟังนิทานทำให้เด็กมีความสุขเพราะนักเรียนสามารถเรียนรู้จากกิจกรรมการฟังได้ดี

2.2 การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนกลุ่มที่ใช้ดนตรีเป็นสื่อประกอบก่อนและหลังเรียน

จากการเปรียบเทียบคะแนนความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการเรียน ที่ใช้ดนตรีเป็นสื่อประกอบพบว่าคะแนนความคิดสร้างสรรค์หลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้แสดงให้เห็นว่าการใช้ดนตรีเป็นสื่อประกอบสามารถทำให้คะแนนความคิดสร้างสรรค์สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ (เกษศิริ สุขุมภักย์ 2540:8) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบการสอนสาระดนตรีร่วมกับสาระทัศนศิลป์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่าการใช้ดนตรีสามารถพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในด้านต่างๆ ได้มากกว่าการเรียนสาระดนตรีเพียงอย่างเดียว ส่วนพฤติกรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างการสอนที่ใช้ดนตรีเป็นสื่อประกอบ พบว่าระหว่างที่มีการเรียนการสอนนักเรียนมีพฤติกรรมกระตือรือร้นและมีความสนใจต่อการเรียนทุกครั้ง นอกจากนี้ยังพยายามร้องเพลงตามอย่างมีความสุขและนักเรียนทุกคนต้องการให้ครูใช้ดนตรีประกอบการเรียนการสอนทุกครั้ง

2.3 การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนกลุ่มที่ใช้นิทานเป็นสื่อประกอบกับนักเรียนกลุ่มที่ใช้ดนตรีเป็นสื่อประกอบ

จากการเปรียบเทียบคะแนนความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังการเรียนที่ใช้นิทานเป็นสื่อประกอบและกลุ่มที่ใช้ดนตรีเป็นสื่อประกอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หรืออาจกล่าวได้ว่าการสอนโดยใช้นิทานประกอบช่วยทำให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์มากกว่ากลุ่มที่เรียนโดยใช้ดนตรีประกอบ อาจเนื่องมาจากผู้วิจัยเลือกนิทานที่นำมาใช้เป็นสื่อประกอบเป็นแนวลิเกลับ ตื่นเต้น ซึ่งสอดคล้องกับความสนใจของเด็กทำให้เด็กเกิดแรงจูงใจและพยายามจะจินตนาการให้เกิดเป็นเรื่องราวได้

สรุปได้ว่าการที่ผู้วิจัยใช้นิทานและดนตรีเป็นสื่อประกอบการสอนทำให้นักเรียนมีความสนใจต่อการเรียนมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนิทานและดนตรีสามารถสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ ทำให้เด็กมีความสุข เพลิดเพลินและเมื่อเด็กมีความสุข การจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์จึงเกิดขึ้นอย่างหลากหลาย (จเร ลำอากค์ 2547:12)

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยถือว่า กิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้นิทานและดนตรีเป็นสื่อสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เป็นวิธีการสอนที่ทำให้เด็กเกิดจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ในการวาดภาพระบายสีที่ตีวิธีหนึ่ง คงได้อภิปรายผลมาแล้วข้างต้น

3. ข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับผู้สนใจสร้างผลงานศิลปะอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 จากผลการวิจัย พบว่า เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังได้รับการสอนโดยใช้นิทานเป็นสื่อประกอบมีความคิดสร้างสรรค์แปลกใหม่มีความละเอียดลออในการวาดภาพมากขึ้นและสามารถวาดภาพเป็นเรื่องราวได้ แสดงความเป็นตัวของตัวเองอย่างอิสระเพราะได้เรียนรู้จากสื่อด้วยตัวเองโดยตรง ครูหรือผู้เกี่ยวข้องควร ให้คำแนะนำหรือชี้แนวทางบ้าง เพื่อให้เด็กได้สร้างศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มที่

3.1.2 ขณะทำการทดลองสอน ครูควรสร้างบรรยากาศบริเวณนั้นให้สบาย ๆ โดยให้เด็กเปลี่ยนอิริยาบถขณะวาดภาพตามอิสระ

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการศึกษาผลของการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้สื่อนิทานที่ส่งผลต่อพัฒนาการทางด้านสังคม พัฒนาการทางภาษา และการคิดแก้ปัญหาของเด็ก

3.2.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ ที่ส่งผลต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก